

Styrelsefolk i SFN och lokalklubbarna

STYRELSELEDAMÖTER

Ordförande: Björn Lundberg, Runvägen 6, 821 00 Bollnäs, tel 0278-18585.

Sekreterare: Staffan Forsslund, Centralvägen 26, 812 00 Storvik, tel 0290-11536.

Kassör: Åke Andersson, Satter, 970 13 Hakkasbyn, tel 0975-41042.

Övriga ledamöter: Egon Grubbström, Box 26, 950 94 Övertorneå, tel 0927-10264.

Bernt Karlsson, PI 6342 Medle, 931 00 Skellefteå, tel 0910-70363.

Utsedda av lokalklubbarna: Bror Nilsson, PI 4180 Allsån, 950 60 Överkalix, tel 0926-50012 (Övre Norrbotten). Gerdt Laestander, Box 494, 930 80 Arvidsjaur, tel 0960-11301 (Nedre Norrbotten). Kjell Rosberg, Ringvägen 32, 920 70 Sorsele, tel 0952-10182 (Västerbotten).

Karl-Anders Svensson, PI 702, 880 37 Junsele, tel 0621-10595 (Västernorrland-Jämtland).

Arne Åhs, Rönnbärsvägen 1, 660 50 Värberg, tel 054-47019 (Mellansverige).

Sven-Åke Axelsson, Gåsholmen 2273, 780 45 Björbo, tel 0241-23184, 23222 (Sydsverige).

Korresponderande ledamöter:

Juho Perttola, Ritaniemenkatu 8H 44, SF 152 40 Lahti 24.

Olli Korhonen, Mattila, 137 00 Pekola.

Övre Norrbotten Postgiro: 488089-4

Ordförande: Kenny Arlebrand, Schaktmästaregatan 3 A c/o Johansson, 972 00 Gällivare, tel 0970-11330.

Sekreterare: Birger Pettersson, 950 44 Bondersbyn, tel 0923-27067.

Kassör: Bror Nilsson, PI 4180 Allsån, 950 60 Överkalix, tel 0926-50012.

Nedre Norrbotten Postgiro: 489527-2

Ordförande: Tore Öhgren, Höjdgatan 17, 930 80 Arvidsjaur, tel 0960-11639.

Sekreterare: Gunnar Andersson, Västlundavägen 14, 930 80 Arvidsjaur, tel 0960-10447.

Kassör: Ann-Britt Laestander, Deppis, 930 80 Arvidsjaur, tel 0960-43028, 0960-10059 (arb).

Västerbotten Postgiro: 485676-1

Ordförande: Folke Fredriksson, Murarvägen 7, 921 00 Lycksele, tel 0950-14207.

Sekreterare: Jerker Eriksson, Prästbolsvägen 35, 921 00 Lycksele, tel 0950-10389.

Kassör: Arne Persson, Körsbärsvägen 50, 902 58 Umeå, tel 090-46800.

Västernorrland-Jämtland Postgiro: 4400449-7

Ordförande: Egon Lundgren, Näsäkersvägen 9, 890 40 Bredbyn, tel 0661-10307.

Sekreterare: Enar Aspholm, Fack 110, 840 40 Svenstavik, tel 0687-10468.

Kassör: Rune Rytterstedt, Limstaängsvägen 6, 872 00 Kramfors, tel 0612-10709.

Mellansverige Postgiro: 383731-7

Ordförande: Arne Åhs, Rönnbärsvägen 1, 660 50 Värberg, tel 054-47019.

Sekreterare: Ulf Kapla, PI 510, 680 51 Stöllet, tel 0563-81175.

Kassör: Maria Gesar, PI 5663, 795 00 Rättvik, tel 0248-30260.

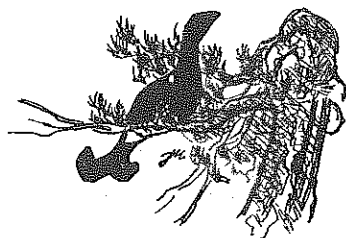
Sydsverige Postgiro: 915314-9

Ordförande: Per Nordh, Lillehammar, Askeryd, 570 40 Aneby, tel 0381-70042.

Sekreterare: Bengt Bergmark, Box 2029, 521 02 Falköping, tel 0515-15311, 63303.

Kassör: Margit Levi, Kåxöl, 380 24 Påryd, tel 0480-92130.

Klubbens kommittéer

AVELSRAD

Finsk spets

Staffan Forsslund, Centralvägen 26, 81200 Storvik, tel 0290-11536 (sammankallande).
Stig Brännvall, Fack 11, 97030 Korpilombolo, tel 0977-10343.

Norrbottenspets

Ake Andersson, Satter, 97013 Hakkasbyn, tel 0975-41042.
Per-Alrik From, Granåsvägen 7, 92064 Tärnaby, tel 0954-10260,
sommARBostaden Rönnbäck 0954-25042.

Nästa nummer

Nästa nummer av Ståndskall beräknas utkomma i början av augusti. De som önskar medverka ska ha inkommit med sina manus senast den 15 juli.

Hundutställning

för finsk spets och norrbottenspets
i Överkalix lördagen den 2 augusti 1980
Utställningsplats: Lågstadieskolan, Överkalix
Domare: Stig Brännvall
Veterinärbesiktning kl 9.00
Bedömningen börjar kl 9.30
Anmälan till Bror Nilsson tel 0926-50012 eller
Bror Jönsson tel 0926-10861.
Anmälningsavgift: 70:— kr för alla klasser
Avgiften insättes på postgiro 488089-4
Anmälningar mottas t o m den 20 juli 1980
SFN/Övre Norrbotten

STÅNSKALL

ORGAN FÖR SPECIALKLUBBEN
FÖR FINSK SPETS
OCH NORRBOTTENSPETS

Nr 2 1980

LEDARE

Stadgar, möten och demokrati

Inför årsmötet i Falun hade styrelsen i god tid skickat ut ett förslag till nya stadgar, som i allt väsentligt följer SKK:s modernaste mall. Förslaget kunde också enligt annons i Ståndskall rekvireras av intresserade medlemmar.

De nya stadgarna behandlades i laga ordning vid lokalklubbarnas årsmöten. Övre Norra föreslog ny remissomgång, Nedre Norra och Västerbotten anslöt sig till förslaget, Västernorrland och Mellansverige framförde ingen uppfattning och Sydsvrige avstyrkte.

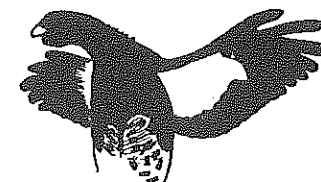
Utifrån detta styrkeförhållande — två stora lokalklubbar för och en liten emot — borde de nya stadgarna ha haft relativt goda utsikter att vinna gehör på riksårsmötet.

Så blev emellertid inte fallet.

Stadgeändringen fälldes med betryggande majoritet och förslaget återremitterades till styrelsen för fortsatt bearbetning. En ny huggexa lär vara att vänta när ärendet ska upp igen nästa år.

Den bärande idén med nya stadgarna är att riksårsmötet fortsättningsvis ska utgöras av valda ombud från lokalklubbarna. Ombudens antal ska vidare vara avhängiga lokalklubbens storlek.

Det är en normal representationsordning som tillämpas av andra liknande organisationer. Riksklubben kommer därigenom att bestå av ett antal lokalklubbar, vars uppgifter och ansvar också ökas i enligt

INNEHALL

- Ledare
- Kan våra jakthundar förbättras
- Finska Vinterdagarna
- Höstens jaktprovsprogram
- Från lokalklubbarna
- Ordet fritt
- Klubbnytt
- Resultat från Finland
- Fågelhundens exteriör

OMSLAGSBILDEN

Valpars lek i försommar sol.
Foto: Ulf Bohman.

Redaktör och ansvarig utgivare:

Bernt Karlsson,
PI 6342 Medle,
93100 Skellefteå.
Tel. 0910-70390.

STÅNSKALL utkommer med fyra nummer per år inklusive årsbok. Prenumeration ingår i medlemskap i SFN.

Västerbottens Tryckeri AB - Skellefteå

med strävandet att så långt möjligt decentralisera beslutsprocesserna och tillgodose föreningsdemokratin.

I dagsläget kan t ex norrbottningar och västerbottningar, som alltså utgör i runt tal två tredjedelar av riksklubben, sitta på sina lokalklubbsårsmöten och i princip yttra sig hur som helst över ett utsänt förslag — med vardera en representant i riksstyrelsen riskerar de ändå bli överkörda i den händelse årsmötet t ex hålls söder om Dalälven med en hoptrummad lokal medlemsklick som auditorium.

Det omvända förhållandet är naturligtvis också tänkbart.

Det viktigaste är förstås ändå att riksårs-mötet inte enbart speglar den lokala opinionens inställning i sakfrågorna. Det måste istället vara så att årsmötet verkligen utgörs av en för alla medlemmar och lokalklubbar representativ församling. Då först kan besluten anses demokratiska.

Ingen kan rimligtvis förlora på en sådan ordning.

Den av årsmötet beställda bearbetningen av nya stadgarna kommer naturligtvis att genomföras. Men på denna vitala punkt, alltså representationsordningen, lär det inte bli någon ändring. För under sådana omständigheter fungerar nuvarande stadgar lika väl.

BERNT KARLSSON

Jaktprovsprogram 1980

Övre Norrbotten

augusti	30 Kalix
	30 Haparanda
september	13 Gällivare
	14 Gällivare
	19 Haparanda
	20 Haparanda
	20 Kalix
	21 Kalix
oktober	27 Kalix (INT)
	4 Gällivare
	5 Gällivare
	4 Tårendö
	5 Tårendö
	5 Kiruna
	5 Svappavaara
	11 Gällivare
	12 Överkalix

Nedre Norrbotten

augusti	23 Älvsbyn
	24 Älvsbyn
september	6 Arvidsjaur (INT)
	7 Arvidsjaur (INT)
oktober	18 Arvidsjaur
	19 Arvidsjaur
	27 Arvidsjaur
	28 Arvidsjaur

Västerbotten

augusti	22 Burträsk
	23 Burträsk (INT)
	24 Burträsk
september	20 Storuman

	21 Storuman
	24 Ajaureforsen
	25 Ajaureforsen
	27 Lycksele
	28 Lycksele
november	1 Hörnefors
	2 Hörnefors

Västernorrland-Jämtland

september	20 Strömsund
	21 Strömsund
oktober	4 Bredbyn (SM)
	5 Bredbyn (SM)

Mellansverige

augusti	22 Garpkölen
	23 Garpkölen
	24 Garpkölen
	30 Malung
	31 Malung
september	13 Sysseleback (INT)
	14 Sysseleback (INT)
	20 Sveg
	21 Sveg

Sydsverige

september	20 Bordsjö
	21 Bordsjö
	20 Gusum
	21 Gusum
oktober	4 Bordsjö (INT)
	5 Bordsjö
	4 Gusum (INT)
	5 Gusum

SFN:s ordförande Björn Lundberg överräcker "Stjärnskottspokalen" till Gunnar Thunander, Djura, vars finnspestik Arija blev fjolårets yngste jaktprovsp pristagare.
Foto: Roger C Aström.

Protokoll

fört vid SFN:s riksårsmöte i Falun den 22 mars 1980.

Inledning

Ordförande Björn Lundberg hälsade trädskällarvännerna välkomna till årets riksting, den 13:e i ordningen, och hoppades att debatten skulle bli givande och utvecklande för SFN. Därpå förrättades nödig och förtjänt prisutdelning:

Diplom av 1:a storleken

1:a ekl Finnskallets Satu	äg B Holmström, Lycksele.
1:a ekl Röjbackens Sampo	äg B Gillstedt, Torsby.
1:a ökl Trilla	äg G Thunander, Djura.
1:a ökl Åkes Rulle	äg R Lundgren, Malå.
1:a ökl Nalle	äg B Blomberg, Älvsbyn.
1:a ökl Turri	äg H Dahlsten, Ajaure.
1:a ökl Virkku	äg J Eriksson, Lycksele.
1:a ökl Herra	äg L Lindh, Holmsund.
1:a ökl Röjbackens Neiti	äg I Mäkitalo, Sveg.

Guldnålen 1980

Inez Wedbring för hängivet och osjälviskt arbete för SFN:s fromma.

Stjärnskottspokalen

Finska spetsen Arija, ägare G Thunander.

Unos Minne

För alltid: Röjbackens kennel, äg K-G Ekroos 33 poäng

Ukko-priset

1979: Finnskallets Satu, äg B Holmström 25 poäng.
För alltid: Kronohovs Kim, äg T Johansson 70 poäng.

§ 1

Justering av röstlängd

Se bilaga.

§ 2

Val av ordförande och sekreterare för mötet

Beslöt välja Björn Lundberg till ordförande och Staffan Forsslund till sekreterare för mötet.

§ 3

Val av justeringmän

Beslöt välja Sven-Ake Axelsson och Nils Jonsson att justera dagens protokoll.

§ 4

Fråga om mötet blivit behörigen utlyst

Beslöt godkänna kallelsen i Ståndskall nr 1/80.

§ 5

Styrelsens och revisorernas berättelse

Beslöt godkänna styrelsens verksamhetsberättelse publicerad i Ståndskall 1/80.

Beslöt godkänna revisorernas berättelse.

§ 6

Fastställande av balansräkning och fråga om uppkommen vinst- eller förlust

Beslöt att 1979 års vinst om 11 513:90 kronor överföres till verksamhetsåret 1980.

Beslöt godkänna den av revisorerna påtecknade balansräkningen.

§ 7

Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen

Beslöt ge styrelsen ansvarsfrihet för verksamhetsåret 1979.

§ 8

Fastställande av årsavgift 1981 och inkomst- och utgiftsstat för 1980

Styrelsen föreslog oförändrad årsavgift om 55:— till riksklubben.

Beslöt i enlighet med styrelsens förslag.

Beslöt godkänna styrelsens budgetförslag publicerad i Ståndskall 1/80.

§ 9

Val av styrelseledamöter

I tur av avgå: Åke Andersson, Bernt Karlsson, Björn Lundberg.

Valberedningens förslag: Omval på samtliga poster.

Beslöt i enlighet med valberedningens förslag att välja Åke Andersson, Bernt Karlsson och Björn Lundberg för två år.

§ 10

Val av revisorer med suppleanter

Beslöt välja C Veman och H Lundberg till revisorer med M Einarsson och B Gillstedt som suppleanter.

§ 11

Fastställande av arvode-, rese- och traktamentsersättningar

Styrelsens förslag: Reseersättning 60 öre/km.

Telefonersättning 700:— /år till ordf, sekr och kassör.

Mat, logi enligt verifikat.

Beslöt enligt styrelsens förslag.

§ 12

Val av valberedning

Beslöt omvälja Hans Lundberg, Per Nordh och Kjell Rosberg.

§ 13

Motioner

Motion rörande riksutställning på permanent plats.

Styrelsens förslag är att avslå motionen.

Beslöt efter votering med 8 röster för och 8 röster mot att avslå motionen efter ordförandens utslagsröst.

§ 14

Förslag till stadgeändring

Styrelsen har beslutat föreslå nya stadgar enligt utsänt förslag.

Efter debatten framkom två förslag: Nya stadgar enligt förslaget eller bordläggning för fortsatt bearbetning.

Beslöt efter votering med 12 röster mot 9 att bordlägga förslaget för fortsatt bearbetning inom styrelsen.

§ 15

Styrelsens förslag till nya regler för Skallkungtävlingen-SM, samt regler för kvalificeringen

Efter diskussion framkom tre alternativ: Styrelsens förslag alt 1,

Sydsveriges motion alt 5 och

Ingen förändring. Alternativen enligt

Ståndskall 4/79.

Fråga ställdes huruvida reglerna skulle ändras eller ej.

Beslöt efter votering med 16 röster mot 7 att reglerna ej ska ändras.

Beslöt att ge styrelsen fullmakt till detaljändringar av reglerna.

§ 16

Regler för landskampsuttagning 1980

Beslöt i enlighet med styrelsens förslag, att de 4 bästa hundarna från Skallkungfinalen bildar landslag, med övriga hundar som reserver i den turordning de placerat sig i finaltävlingen.

§ 17

Skallkungfinalen 1980

Styrelsen informerade att Skallkungfinalen kommer att gå i Bredbyn 4-5 oktober 1980.

§ 18

Provledare vid Skallkungfinalen 1980

Styrelsen informerade att Folke Fredriksson utsetts till provledare med Stig Lövström som reserv.

§ 19

Sponsor för Skallkuntävlingen-SM

Styrelsen föreslår att byta sponsor efter det trassel som varit med Jaktmarker och Fiskevatten. Erbjudande har inkommit från Jaktjournalen att i fortsättningen ställa upp med priser till finaltävlingen.

Beslöt i enlighet med styrelsens förslag.

§ 20

Övriga frågor

T-shirts. Finns möjlighet att trycka T-shirts med klubbemblem.

Beslöt att Birgitta Åsegård tar kontakt med Åke Andersson för att tillsammans komma fram till en lösning.

Korresponderande ledamot

Styrelsen har beslutat föreslå general Olli Korhonen till klubbens 2:a korresponderande ledamot.

Beslöt mötet i enlighet med styrelsens förslag.

Falun dag som ovan

Staffan Forsslund, vid protokollet.

Justeras:

Sven-Åke Axelsson

Nils Jonsson

Bilaga till årsmötesprotokoll.

Närvarande vid SFN:s riksårsmöte i Falun den 22 mars 1980

Björn Lundberg, Staffan Forsslund, Egon Grubbström, Nils Jonsson, Bengt Gillstedt, Ann-Britt Axelsson, Birgitta Åsegård, Karl-Erik Westerlund, Thore Öhgren, Bernt Karlsson, Karl-Anders Svensson, Roger C Åström, Ulf Kapla, Erik-Gunnar Eriksson, Björn Galestedt, Arne Åhs, Hans Lundberg, P G Johansson, Gerd Nilsson, Marianne Einarsson, Rolf Norstedt, Sjöns-Malte Jonsson, Gunnar Thunander, Bo Pålsson, Sven-Åke Axelsson.

○ ○ "Anmäl championat och LP-diplom till SKK!"

Vi har tidigare annonserat om detta i vår egen tidning Hundsport, men då en del aktivt tävlande hundägare icke är medlemmar i SKK, har vår information härom icke nått ut riktigt.

Vi vore därför tacksamma om Ni kunde föra in följande meddelande i Er tidskrift:

För att ett championat skall kunna bli officiellt registrerat hos SKK, måste hundägaren numera själv anmäla championatet till SKK.

Detta gäller alla typer av championat,

danskt, norskt, finskt, svenskt, internationellt, utställnings-, jaktprov-, lydnads- osv.

Detta gäller även de hundar som erövrat meriter till LP-diplom klass I och III.

Anmälan om championat och LP-diplom göres på därför avsedd blankett vilken kan rekquireras från SKK:S informationsavdelning eller tävlingsavdelning.

Från och med 12 dec 1979 är SKK:s adress och telefon: Norrbyvägen 30, Box 11043, 161 11 Bromma.

Tel. informationsavd. 08/802460, kansliet/tävlingsavd. 08/802330.

Guldnålen till Inez

Kön av förtjänta föreningsfunktionärer bara växer i SFN. Inför årsmötet i Falun och korandet av 1980 års Guldnåls-vinnare hade styrelsen att överväga många goda förslag, inlämnade av såväl enskilda medlemmar som lokal-klubbar. Bara en guldnål skulle dock utdelas och full enighet rådde om att denna för 1980 skulle tillfalla Inez Wedbring, Storuman.

Hon är den första kvinnliga medlem i SFN som fått utmärkelsen ifråga.

Inez tillhör, fastän i dag kanske aktivare än någonsin, ändå veteranernas skara. Hon var med redan från första början i SFN och var framförallt pådrivare för att få i gång verksamheten på lokalplanet, alltså i Västerbotten. När Mellersta lokalklubben bildades 1969 deltog Inez i interimssammamträdet i Lycksele och fungerade som lokalklubbens sekreterare ända fram till mitten av 70-talet.

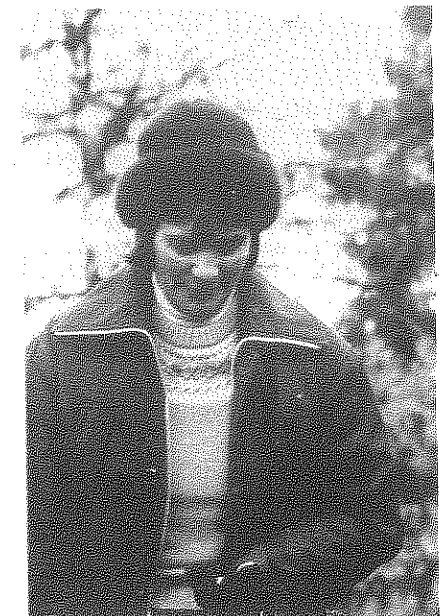
När sedan det första jaktprovet i Västerbotten hölls hösten 1969 fullgjorde Inez sin domarutbildning och SFN har sedan haft förmånen att i ett helt decennium fått ta hennes tjänster i anspråk som domare, provledare och utbildningsledare för domaraspiranter. Hennes kvalifikationer i detta avseende har medfört att hon fått fler uppdrag än de flesta.

På utställningssidan tillhör Inez den arbetsgrupp som gjort den traditionella Storumanutställningen till ett begrepp hos trädsällarvänner landet över. Hon är varje domares önskedröm som ringsekreterare.

Inez har också figurerat bakom namnkunniga hundar, finnpetsar. Kiri och Finnskallet Concho klingar säkert välbekant. Dessa hundar härjade framgångsrikt på både jaktprov och utställningar i början på 70-talet. Kiri var fö en av landets första dubbelchampions.

Inez är inte heller i dag hundlös. Hon hyser två unghundar i sin villa på Odjar vägen 25. En efter Kronohovs Kim och en efter Nappe. Hennes enda problem just nu är att få komma till riktigt fågelrika marker att jaga in dessa på.

SFN:s Guldnålsvinnare har nämligen alltså ett brinnande intresse för vår hobby.

□ Inez Wedbring
— Guldnålsvinnare 1980.

Olli Korhonen ny hedersmedlem

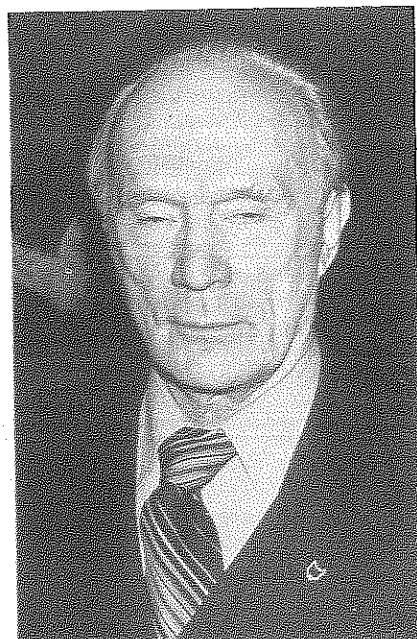
I samband med årsmötet i Falun invaldes Olli Korhonen, Finland, som SFN:s andre hedersmedlem eller korresponderande ledamot, som det heter i stadgarna. Utnämningen har skett med erkänsla för det utomordentliga arbete Olli Korhonen nedlagt som Finska kenneklubbens ordförande under åren 1965-1979. Han har vidare varit ordförande för Finska jägareförbundets fullmäktige åren 1962-76 samt under två år på 50-talet även Finska spets-hundklubbens högste man.

Olli Korhonen, som blir 70 år inom kort, har nu avsagt sig sina uppdrag. Han slutar också som utställningsdomare.

Olli Korhonen har utan varje tvivel haft enastående betydelse för hundsportens utveckling i vårt östra broderland. I hans person har många olika grupperingar funnit enighet. För SFN:s äldre medlemmar är det säkert ännu välbekant hur Olli Korhonen lyckades ena de stridiga viljorna i norrbottenspetsfrågan i början på 70-talet och få rasen erkänd i Finland under namnet "Pohjanpystykorva".

Alla som närmare haft med Olli Korhonen att göra beskriver honom också som samarbetsvillig och lätt att komma till tals med. För en något bredare publik har han bl a gjort sig känd genom enstaka uppsatser i svenska jakttidningar. Text om den skällande fågelhundens injagning.

Det är för SFN en heder att Olli Korhonen tagit emot vår utnämning och vi önskar honom en skön fritid nu när inte den längre upptas av hundvänners och jägares uppdrag.

Olli Korhonen
— ny hedersmedlem i SFN.

○ ○ Vid stamboksföring av tävlingsresultat har SKK ideligen stött på ett mycket stort problem.

En ganska stor del svenska hundägare har nämligen finsk- eller norskregraderade hundar. Vid påförning av tävlingsresultat för dessa hundar visar det sig att SKK i cirka 90 % av fallen inte har dessa hundar i registret. En mycket omständlig procedur påbörjas nu för att via hundägaren eller

FKK/NKK inhämta korrekta uppgifter på hunden.

SKK vill nu informera om att:

hundägare med finsk/norskregraderade hundar och som i någon form har tävlat eller kommer att tävla, skall till SKK:s registreringsavdelning insända bevittnad kopia av registreringsbeviset för uppdatering till registret.

Pang på bordet — och i skogen i Hälsingland

av BJÖRN LUNDBERG

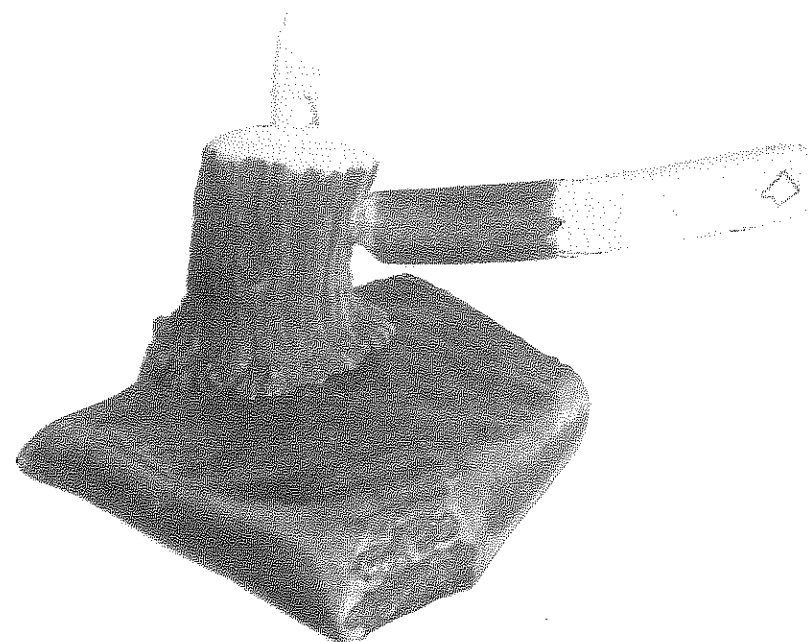
Björn Gadestedt, Niannoret i Norra Hälsingland, inställde sig i april 1980 hos SFN:s ordförande i Bollnäs och överlämnade en egenhändigt förfärdigad ordförandeklubba helt skuren i älghorn. Konstverket — för det är vad det är fråga om — övergår på ovansidan i en i samma stycke utkuren finsk spets.

SFN är skyldig Björn ett varmt tack. Hur kunde man nu komma på en så strålande idé? Jo, Björn berättade att han som ny medlem besökte riksårsmötet i Falun och tyckte att det såg fattigt ut att ordföranden inte hade annat än statens blå kulspetspenna att klubba med.

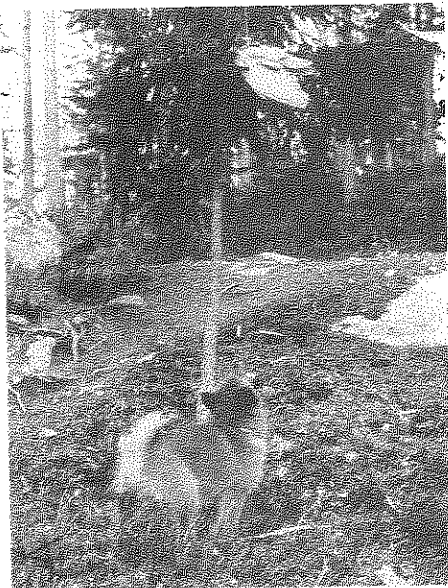
Björn torde komma att låta tala om sig i fortsättningen — om inte alla tecken slår fel. Han har en Ekrostik, född den 21/1 1979, som han redan i höstas sköt sju fåglar för efter fina jobb. Björn, som jobbar i skogen, är en sådan jägare, som inte bara följer fågeln under jaktsäsongen utan året runt. Tillgången på fågel i hans marker är — liksom i Hälsingland i övrigt — mycket god.

Nästa steg för Björn blir att genomgå domareutbildningen, starta hunden i öppen klass och köpa en finsk spets även till sin fru, som är skogsfågeljaktintresserad. Sådana brudar hittar ni i Hälsingland, pojkar!

Allmänt sett förefaller intresset för jakt med skällande fågelhund vara i starkt stigande. På kort tid har fem nya finnspetsägare dykt upp bara i bollnäsområdet. Läger man till det att Marianne och Bengt Einarsson — SFN:s gamla kämpar i mittregionen — skaffar sig ett nytt ämne till fågelracer, så måste man konstatera att trycket stiger i Hälsingland.

□ Så här ser den ut — den nya ordförandeklubban. Ett stort litet konstverk...

Kan våra jakthundar förbättras? 5

Valptester

av STAFFAN FORSSLUND

☐ Ingen uppfödare bör sälja valpar, som bevisligen inte skäller ståndskall mot fågel eller fågelvingar.

Foto: Författaren.

Som framgått tidigare så är valptester effektiva vad gäller hundens mentala medfödda beteenden. Det finns en rad sådana beteenden, som syns tydligt på en valp redan mellan 6 - 8 veckors ålder — alltså innan de säljes.

Själv har jag testat några valpar med fågelvingar vad gäller benägenheten att skälla ståndskall. Tre valpar har jag noggrannt följt upp till vuxen ålder. Deras intresse att skälla ståndskall kunde grupperas i tre mycket tydliga klasser: Lätt att skälla stånd, normalt och svårt. Dessa tre grader följde med hundarna upp i vuxen ålder. Den hund som var ovilligast att skälla ståndskall mot fågelvingar hade däremot lätt för att skälla stånd mot älg. Samtliga tre blev helt användbara hundar men den sistnämnde efter mycket hårt arbete som en normaljägare varit chanslös att klara av.

Däremot verkar det inte som den allmänna skälligheten är kopplad till den renodlade ståndskallsegenskapen. Någon kanske undrar hur det kom sig att valpen som hade svårast att skälla stånd på fågelvingar trots detta skällde ståndskall på älg? Det är ju så för att få igång ett visst beteende så måste hunden utsättas för en retning. Denna retning måste överskrida ett visst tröskelvärde för att beteendet skall utlösas. Hos denna hund så var retningen från fågel i träd för svag i förhållande till denna hunds tröskelvärde för ståndskallsbeteende. Däremot så överskred retning från älgar detta tröskelvärde.

Det borde vara varje uppfödares skyldighet att testa samtliga valpar, så att de valpar som säljes har någorlunda lätt för att skälla ståndskall mot fågel. Har en sådan valp även rätt dådkraft som vuxen, så kommer den även att ge skall mot älg.

Den andra delen av en framtida valptest skulle gälla jaktinstinkten (förhållandet till ett potentiellt byte). Det intressanta är huruvida hundar som står inför lyftande fågel är hämmade gentemot bytet eller ej. Personligen tror jag inte att detta stannande och lyssnande är detsamma som de stående fågelhundarnas stånd, som anses vara ett innehållat språng. Den skällande fågelhunden står inför lyftande fåglar för att kunna lokalisera dessa. Troligen är denna egenskap tillsammans med förmågan att hålla reda på och minnas flera fåglar ur en kull, en vallningsinstinkt. Hundens instinkt att hålla flocken samlad och att kontrollera denna. Vallhunden har bevisligen — enligt grottmålningar — funnits före vår istid och dess beteende kan enligt Lorenz härledas direkt från vargen och många jakthundsraser har olika

vallningsbenägenheter kvar. Vet vi att de valpar vi säljer har jaktlust (bytesinstinkt) och klara ståndskallsegenskaper, då vore väldigt mycket vunnet i köptrygghet för jägaren och det är ju detta vår avel går ut på, i annat fall står den på "Guldhamsternivå".

Val av avelsdjur

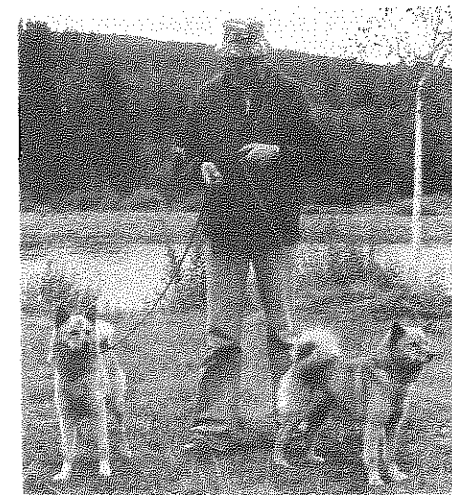
Som påpekades tidigare är det viktigt att vi försöker hålla en så hög urvalsstorlek som möjligt. Jagar vi inte med avelstiken så vet vi ingenting om hennes kvalitet. Sannolikheten talar för att hon är en medelhund. Vi kan visserligen genom hennes syskons resultat göra vissa antaganden att hon borde besitta en viss kvalitet, men vi vet i alla fall ingenting om hennes jaktbild. Jakthundsavel på omeriterade (ingen mätning) tikar kan bara nå en viss nivå: $\text{Bra hanhund} + \frac{\text{medeltik}}{2}$.

Man kan dela in avelsutvecklingen i fyra steg:

1. Någon av föräldern jagar.
2. Hanhunden är av toppkvalité.
3. Både tik och hanhund är av toppkvalité.
4. Linjeavel på utmärkta nedärvere.

☐ K-G Ekroos med sina utmärkta tikar Röjbackens Sirpa (till höger) och hennes dotter Röjbackens Seija. Ett strålande exempel på vad det betyder att avla på tikar av hög jaktlik kvalitet. Såväl Sirpa som Seija är jaktchampions. Seija rasens enda internationella dito.

Foto: Författaren.

Norrbottnenspetsen är idag på första steget medan finska spetsar är spridd över samtliga fyra steg, men ser vi till provresultaten, så är det hundar avlade ur steg 3 och 4 som dominerar.

Man skall undvika att avla på nervösa tikar även om dessa är godmodiga. Skotträdsla och nervositet har samband. Vidare så kommer man lätt i en ond cirkel, genom att det i stort sett inte hjälper vilken hanhund vi väljer, eftersom tiken präglar sitt nervösa beteende hårt på valparna under deras präglingssperiod (4-12 veckor). Detta har bevisats genom försök där tikar ur dels lugna och dels livliga nervösa raser fått byta halva valpkullar med varandra. Den präglande nervositeten har givetvis genetiska begränsningar, så valparna med nervösa föräldrar, men som växte upp hos den lugna tiken, blev trots allt nervösare än den tikens egna, men betydligt lugnare än sina kullsyskon som varit kvar hos sin nervösa mamma under präglingssperioden.

Raskorsningar

Ibland har det diskuterats att det enda sättet att rädda norrbottenspetsen är korsningar med goda nedärvere av rasen finsk spets. Grunden för detta antagande är, att de gener en ras saknar, kan den heller inte få. Detta är riktigt vad gäller alternativ nedärving. Finns inga gener för brokighet inom en ras, kan den inte heller bli brokig. Samma sak fast omvänt om man vill bli av med en viss egenskap. Vad det gäller de flesta mentala egenskaperna så ställer det sig annorlunda. Speciella egenskaper som förekommer inom olika raser, som apportering, vallning, spårning och stånd inför vilt ("setting") och så vidare förefaller vara kombinationer av många oberoende varierande egenskaper, som sedan organiseras genom erfarenhet (självdressyr). Scott säger att collien har instinkten att välja och en grad nedsatt aggressivitet kombinerad med andra särdrag som gör dem lätta att träna upp till vallhundar.

De har en mycket stark känslighet för ljud och är därför uppmärksamma på kommandon och kan lätt hämmas. Deras starka känsloreaktioner leder till ett nära beroende till människan.

Det kan vara svårt att förstå hur någon eller några raskorsningar varaktigt skall kunna ändra på "genmönstret", när samtidigt återkorsningar till norrbottenspetsen måste göras. Detta är dock bara ett antagande. Det är möjligt att rasernas mentala egenskaper ligger varandra så nära, att några raskorsningar ger det där lilla extra som behövs. Det viktiga för norrbottenspetsen måste vara att inte minska den genetiska variationsmöjligheten genom linjeval kring medelmåttiga ståndhundar (sena anlag), utan att variationsmöjligheterna hålls maximalt öppna tills det kommer fram några verkligt bra hundar. Raskorsningen kan kanske öka denna variation på ett positivt sätt.

Slutord

Som framgått av denna artikelserie så är arvet oerhört viktigt när det gäller att få fram hundar med ändamålsenliga mentala egenskaper. För att nå varaktig framgång i avelsarbetet fordras tre saker:

1. God kännedom om det ideala jaktbeteendet (rasbiografi).
2. Urval i valpmaterialet innan det säljes.
3. Urval bland tikar och hanhundar (avelsmaterialet).

Det har i den stundom heta debatten om älg och småspetsar ofta förekommit ord som — "teorier" — "skrivbordsprodukter" — "verklighetsfrämmande". Som svar på sådana yttringar bör följande skottiska ordspråk räcka:

"Den väldigt goda vallhundens egenskaper har inte hunden en gång fått av herden — utan herden av hunden."

Med andra ord: När en extremt god topphund uppträder på jaktarenan, så lär den hunden oss vad som är möjligt att uppnå inom vårt område. Den hunden vidgar vår målsättning och ger jaktformen nya dimensioner och vårt avelsarbete ett rikare innehåll.

Klubbnytt

Korresponderande ledamöter

Riksråsmötet utsåg Olli Korhonen, Finland, till korresponderande ledamot. Sedan länge har Juho Perttola samma titulatur. Enligt stadgarna kan utländsk kynolog, som på ett förtjänstfullt sätt främjat aveln av de skällande fågelhundsraserna kallas till sådan ledamot. Någon hedersledamot har vi däremot inte. Enligt stadgarna kan svensk medborgare, som på ett utomordentligt sätt främjat klubbens intressen få sådan dignitet.

Stadgarna

Enligt årsmötets beslut skall det nya stadgeförslaget överarbetas ytterligare och kommer upp på riksråsmötet 1981. Ordföranden och sekreteraren arbetar med frågan och ett förslag kommer relativt snart ut för skärskådande.

Skallkungtävlingen-SM

Skallkungtävlingen-SM är en officiell tävling, som är fastställd av SFN och anmäld till SKK. Lundgrens hemtrakter. Det blir den 4 och 5 oktober 1980. Kvalificeringsreglerna är desamma som 1979 med den ändringen att anmälan skall ske senast sju dagar före första tävlingsdagen. Tillägget föranledes av att det skall finnas utrymme för den stadgade protesttiden.

Vardera lokalklubben disponerar således två platser till de hundar, som vid jaktprov har högsta poäng. Vakansplats tilldelas hund, som har högsta poäng förutom de uttagna oberoende av vilken lokalklubb ägaren tillhör. Första pris i öppen klass räknas för 60 poäng.

Vid jämförelse mellan öppenklassettor skall yngsta hund äga företräde. Fjölårets Skallkung är direktkvalificerad.

Anmälan av lokalklubben av de fem hösta vid jaktprov poängbelönade hundar skall göras skriftligt eller per telefon till rikssekreteraren Staffan Forsslund senast den 26 september 1980.

Folke Fredriksson, Lycksele, har utsetts till provledare med Stig Lövsström som ersättare. Skallkungtävlingen-SM är en officiell tävling, som är fastställd av SFN och anmäld till SKK. Provet som sådant är öppen även för andra hundar än de som kvalificerat sig till SM; dock deltar naturligen icke dessa i Skallkungtävlingen. Proven är internationellt båda dagarna.

Ny sponsor för Skallkungtävlingen

Riksråsmötet beslöt antaga Jaktjournalens erbjudande att uppställa priser till samtliga deltagare i Skallkungtävlingen. Jaktmarker och Fiskevatten har tidigare ställt upp med plakett och ett par manchettknappar till segraren. Men efter flera års trassél, där priset aldrig kunnat utdelas ibland förrän år efter tävlingen har SFN avbrutit detta samarbete.

Landskampen 1980

Landskampen 1980 går i Kalajoki i Finland andra helgen i november. De fyra bästa hundarna i Skallkungtävlingen går dit.

Reseersättning

Reseersättningen för egen bil har höjts till 60 öre/km mot tidigare 40.

Älgprovsexpert

Styrelsen har beslutat att Anders Lillistierna ska kvarstå i styrelsen som adjungerad ledamot och han har som tidigare hand om alla frågor rörande älgprov.

Nya provledare

Styrelsen har utsett Bernt Karlsson och Georg Larsson till nya provledare.

Nya jaktprovssdomare

Styrelsen har konstituerat Robert Fries, Vilhelmina, Marianne Rosberg, Sorsele, Kurt Sivertsson, Barsele och Roger Åström, Skellefteå till jaktprovssdomare.

Vandringspriser

K G Ekros har erövrat vandringspriset Unos-Minne för alltid. Styrelsen har beslutat ställa upp ett nytt pris med samma namn för att hedra vår före detta ordförande Uno Lindstedt.

Tore Johansson, Taissjö och hans ständige och välkände följeslagare Kronohovs Kim har tagit Ukko-priset för alltid.

Lajkornas hemvist

Ett förslag går ut på att SÄK organiserar lajkorna men att både fågelproven hos SFN och älgproven hos SÄK hålles öppna för dem.

Utsällningsdomare

Vår egen Stig Brännvall har numera auktoriserats av SKK som utsällningsdomare för finsk spets och norrbottenspets. Carl-Erik Gunnarsson fick samtidigt samma kompetens. Gunnarsson auktoriserades även på samojed, basenji, grönländshund, akita inu och shiba inu (?!).

Björn Lundberg
ordförande

Svenska hundar på jaktprov i Finland 1979

utdrag ur SPJ:s stambok

Hanhundar

ARTO S 48977/75 (Ukkos Rippe-Tornedalens Nasta) 9/9 Sodankylä 8 p - 0 ekl
 Äg Tore Strandgård, Kiruna 20-21/10 Tornio 31 p - 0 ekl
 10/11 Kalajoki 58 p - 3 ekl

FINNSKALLETS SATU S 20661/74 (Metsämiehen Penu-Finnskallets Tessa) 10/11 Kalajoki 86 p - 1 ekl
 Äg Bertil Holmström, Lycksele 24/11 Vehkalahti 66 p - 2 ekl
 25/11 Vehkalahti 65 p - 2 ekl
 6/12 Loviisa 5 p - 0 ekl
 8/12 Hevosoja 81 p - 1 ekl
 9/12 Valkeala avbrutet

KIANNAN KULO SF 8247/71 (Reipas Jami-Unu) 11/11 Kalajoki 70 p - 1 ekl
 Äg Erik Gunnar Eriksson, Malungsfors 24/11 Vehkalahti 53 p - 3 ekl
 25/11 Vehkalahti 75 p - 1 ekl
 6/12 Loviisa 70 p - 2 ekl
 8/12 Hevosoja 77 p - 1 ekl
 9/12 Valkeala 8 p - 0 ekl

KRONOHOVS KIM SF 23550/71 (Nasseri-Neli av Ödmark) 11/11 Kalajoki 80 p - 1 ekl
 Äg Tore Johansson, Tallsjö, Fredrika 24/11 Vehkalahti avbrutet
 25/11 Vehkalahti 87 p - 1 ekl
 CACIT

NICKO S 23304/74 (Jerry Jalo-Tornedalens Nasta) 20-21/10 Tornio 66 p - 2 ekl
 Äg K G Johansson, Skaulo 11/11 Kalajoki 53 p - 3 ekl

REIJO S 08007/71 (Samperi-Raija) 11/11 Kalajoki 53 p - 3 ekl
 Äg Bernt Karlsson, Medle
 RÖJBACKENS SAKU S 64631/76 (Siriklin Sippi-Röjbackens Sirpa) 1/9 Tornio 67 p - 2 ekl
 Äg Toivo Ruotsalainen, Kiruna 16/9 Kälviä 95 p - 1 ekl
 23/9 Ylivieska 79 p - 1 ekl
 27/10 Ylivieska 77 p - 1 ekl
 11/11 Kalajoki 77 p - 1 ekl

RÖJBACKENS SAMPO S 479/75 (Siriklin Sippi-Röjbackens Sirpa) 11/11 Kalajoki 77 p - 1 ekl
 Äg Bengt Gillstedt, Torsby
 RÖJBACKENS SING S 36971/76 (Röjbackens Topi-Röjbackens Seija) 22/9 Isokyrö 55 p - 3 ekl
 Äg K G Ekroos, Skinnskatteberg 23/9 Laihia 73 p - 1 ekl
 10/11 Kalajoki 66 p - 2 ekl

UKKOS UKKO J:R S 28140/76 (Ukkos Perro-Ukkos Tuuli) 11/11 Kalajoki 75 p - 1 ekl
 Äg Rune Samuelsson, Gällivare
 VIRKKU S 18287/77 (Kronohovs Kim-Finnskallets Seita) 24/11 Vehkalahti avbrutet
 Äg Jerker Eriksson, Lycksele 25/11 Vehkalahti 26 p - 0 ekl

Tikar

JOKAN LULU SF 53850/76 (Urheilü Pennan Ukko-Nätty) 3/11 Lehtimäki 60 p - 3 ekl
 Äg Leif Öhgren, Vännäs

MIRKKA S 20806/75 (Ukkos Rippe-Fenno Hessa) 11/11 Kalajoki 72 p - 2 ekl
 Äg Kjell Rosberg, Sorsele
 RÖJBACKENS KLINGA S 35519/77 (Punaturkin Klang-Röjbackens Tanja) 11/11 Kalajoki 78 p - 1 ekl
 Äg Anders Grifh, Skinnskatteberg
 RÖJBACKENS RICKA S 64637/76 (Siriklin Sippi-Röjbackens Rita) 1/9 Tornio 70 p - 1 ekl
 Äg Toivo Ruotsalainen, Kiruna 10/11 Kalajoki 67 p - 2 ekl
 SEITA S 20615/77 (Kronohovs Kim-Anu) 11/11 Kalajoki 31 p - 0 ekl
 UKKOS IMPI S 28143/76 (Ukkos Perro-Ukkos Tuuli) 11/11 Kalajoki 77 p - 1 ekl
 Äg Bernt Karlsson, Medle 24/11 Vehkalahti 45 p - 0 ekl
 25/11 Vehkalahti 37 p - 0 ekl

Norrbottenspetsar, tikar

SILVA S 17533/75 (Nalle-Åkes Tana) 11/11 Kalajoki 84 p - 1 ekl
 Äg Per-Alrik Frohm, Tärnaby

ORDET FRITT

Riksjaktsvårdskonsulentens svarar SFN angående jakttiderna

En gammal god regel som gäller vid ilska, eller låt mig säga när man är riktigt förbannad, är att sova på saken. Företar man sig något under inflytande av den stora vreden blir det i regel "bort i tok".

Jag tror angående Ståndskalls ledare i nr 4/1979 att den i vart fall inte blivit sämre om ledarskribenten sovit på saken och kanske också försökt skaffa sig lite faktaunderlag innan han drömde till med storsläggan. Kontentan av ledarsticket är att "Forskare, experter, riksjaktsvårdskonsulent, alla, gör allt för att våra skogsfågelstammar skall verka svagare än de i verkligheten är". Detta leder fram till skribentens för oss alla, som älskar svensk vildnad och fågeljakt i de flesta former, så viktiga fråga: "Hur länge får vi jaga fågel om dessa potentater skall få härja fritt och ostört, som de gör idag?"

När nu någon som i detta fall ledarskribenten anser att han har hela världen emot sig kanske det hade varit klokt att reflektera över om det möjligen skulle vara så att han har fel och världen i övrigt — inklusive forskare, experter, m fl — rätt. Kanske är det så att våra skogsfågelstammar inte är fullt så stora som vi skulle önska och att det finns plats för fler tuppar på spelplatserna, fler kullar och flera toppfåglar på vintern i våra skogsfågelmarker? Kan det möjligen vara så? — Härmed inte alls sagt att jakten är den beståndsreglerande faktorn.

Jakttidsändringar 1968-79

Vad avser jakttiderna så är det faktiska förhållandet att efter tämligen omfattande totalförbud för jakt efter orre och tjäder i södra delen av landet infördes genom Svenska jägareförbundets försorg undan för undan jakt i tidigare förbuds-län. År 1968 förlängdes skogsfågeljakten avsevärt i hela landet. Sedan dess har inte några stora förändringar i jakttiderna på hösten skett. Dock infördes år 1970 jakttid för järpe i Östergötlands, Jönköpings och Kronobergs län. Vidare förlängdes jakttiden med senare delen av oktober i Västerbottens län år 1974 och i Västernorrlands län år 1977.

Vad avser vinterjakten har vissa förändringar införts efter framställningar från länsjaktvårdsföreningarna genom att jakten i de flesta län flyttas från december till januari. I samband härmed har den kortats med fem dagar. Anledningen till flyttningen var att man ansåg januari vara en helt överlägsen jaktmånad med hänsyn till de klimatiska förhållanden som erfordras för att toppjakt skall kunna bedrivas. Toppjakt kan under idealiska förhållanden ge gott utbyte vad avser antalet fållade fåglar och för att få gehör hos myndigheterna för en flyttning av jakttiden — utan att samtidigt en förbättring av fågeltillgången kunde redovisas — föreslogs den ifrågavarande avkortningen.

Vad gäller ripa har jakttiden i huvudsak varit oförändrad under lång tid förutom att marsjakten i Karesuando församling av Kiruna kommun av Norrbottens län upphört från och med år 1979, vilket skedde efter upprepade framställningar från jägarorganisationer i Norrbottens inland som fann det felaktigt att jaga på det fågelbestånd som just klarat vinterns påfrestningar och utgör den nog så viktiga grunden för årets reproduktion. I Värmlands län infördes emellertid jakttid efter ripa under september månad från och med år 1975.

För min del kan jag efter denna, kanske tröttande, genomgång av ovedersägliga fakta inte finna att den faktiska utvecklingen vad avser jakttiderna på fågel inger de farhågor för "potentaternas" fria härjande som ledarskribenten uppmålar.

En helt annan sak är den mängd framställningar om avkortning av jakttider för skogsfågel eller fridlysning som behandlats av jägareförbundet och dess experter och som förbundet hittills lyckats förhindra genom en saklig argumentation som vunnit de beslutande myndigheternas gillande. Merparten av dessa framställningar kommer från olika naturvårdande och fågelintresserade organ men ibland även från jägare, dock ej från på "potentater" ledarskribenten nämner. Som bekant ifrågasätter för övriga vissa extrema ornitologiska kretsar om jakt över huvud taget skall få bedrivas efter fågel.

"Den ideale jägaren"

Enligt min uppfattning har i vart fall tjädern dessvärre hamnat i en lång djup "depressionsperiod" vars anledningar är delvis svårförståeliga, delvis ligger i öppen dag. Jakten på småvilt är huvudsakligen självreglerande. Vore alla jägare "den ideale jägaren" som visade den fulla förståelsen för de ekologiska sammanhangen och alltid anpassade jakten efter fågeltillgången vid utebliven eller svag föryngring, så behövs inga jakttider alls. Nu är vi emellertid cirka 300 000 som bedriver jakt som hobby och fritidsverksamhet. Ibland oss måste med nödvändighet finnas och finns ganska många av "den inte ideale jägaren". Några av dessa är kanske innehavare av goda hundar och har ett brinnande intresse för fågeljakt. Dessa jägare har då också ett motiv — hundarna måste få jaga — att gå ut många gånger även under säsonger med dålig fågeltillgång.

Stora och omfattande forskningsprojekt har satsats på skogsfågelstammarna, både här hemma och i våra nordiska grannländer. Mycket återstår att göra men det är min förhoppning att vi genom en ökad kunskap om fågeln och dess livsvillkor skall kunna vidta sådana direkta viltvårdsåtgärder att skogsfågelmärkernas bärformåga skall kunna ökas väsentligt. Se bland annat Ståndskall nr 4/1979 sid 28. Här kan alla svenska jägare vara med och stödja den svenska skogsfågelforskningen.

Kanske kommer en uppgång ...

Kanske kommer emellertid en uppgång av skogsfågeln, forskningen helt förutan. Vissa glädjande tendenser har förekommit såväl vad beträffar tjäder som orre. Skulle vi t ex få flera år med idealiska reproduktionsförhållanden i följd skulle vi snabbt nog kunna få goda stammar inom stora delar av landet. Detta dock under den tämligen självklara förutsättningen att det finns någon fågel som kan reproducera sig. I det läget, med en klar, ovedersäglig uppgång av fågelstammarna kommer "potentaterna" att satsa kraftigt på att få till stånd berättigade förlängningar av jakttiderna. Intill dess torde vi böra inrikta oss på att under år med någorlunda hygglig reproduktion ta det ökade jaktliga utbytet som tätare

fågelstammar måste ge. Vidare måste vi som är intresserade av fågel och fågeljakten söka att tillsammans häva de jakttider vi har och anpassa beskattningen efter fågeltillgången.

Slutligen vill jag i detta sammanhang, grundat på egen erfarenhet, erinra om att det oftast är lätt, otroligt lätt, att få en jakttid förkortad eller helt borttagen med det i regel är svårt, otroligt svårt, att få en ny jakttid öppnad eller en tidigare jakttid förlängd.

Stockholm den 15 april 1980

BO THELANDER
Riksjaktsvårdskonsulent

Kommentar:

Även om SFN:s ledare i Ståndskall nr 4/79 var kontroversiellt utformad innebär det dock inte att verklighetsbakgrunden saknas. De flesta av SFN:s medlemmar känner allt för väl till hur de förutom begränsningar via centrala direktiv fått sin hobby kraftigt beskuren från nuvarande minimala jakttider på skogsfågel till nästan ingenting genom regionala och lokala "idiotförbud" — ofta stiftade av de som själva aldrig jagar skogsfågel. En vanlig anledning till sådana förbud och inskränkningar har varit att befria älgjakten från störande moment. Svenska jägareförbundet har i det sammanhanget fått baneret fläckt av sina lokala medlemsorganisationer.

Oavsett detta har också skogsfågeljägarna hamnat i en märklig sits i förhållande till sina räv- och harjagande bröder. Medan man för dessa viltarter accepterat jaktens ringa inverkan och medgivit vida jakttidsramar har det beträffande skogsfågel och skogsfågeljakt varit precis tvärtom. I det sammanhanget finns det anledning att repetera vad en ledamot i Svenska jägareförbundets förbundsstyrelse, professor Erik Dahl, skrivit i Svensk Jakt och samtidigt beklaga att hans intentioner ännu inte på något sätt förverkligats. Vi citerar:

"... det finns en viss brist på konsekvens i våra jakttider på olika arter av småvilt. Hare jagar vi över hela landet i flera månader och ingen torde kunna påstå att jakten har något genomgripande inflytande på harstammarnas storlek och våldiga fluktuationer. Kaninen kan vi inte rå på ens med myxomatosisens hjälp. Även för en till synes så exponerande fältfågel som fasanen tycks det inte spela någon roll att vi har flera månaders jakttid på tupparna bara vi far någorlunda varligt fram med hönorna. Att raphönsen gått tillbaka beror med all säkerhet ej på jakten, och den månadslånga jakttid vi trots allt har i de flesta raphönslän, gör uppenbarligen varken till eller ifrån. Ripjägare vet alltför väl hur föga det lönar sig att spara på ungfågeln under goda år.

Men när det gäller skogshönsen — för all del i viss mån inklusive riporna — har vi valt att gå andra vägar när det gäller fredningsbestämmelserna än ifråga om de nyssnämnda arterna. Där snålar vi med jakttagarna och har fortfarande förbud mot förhöstjakt i flera län. Psykologiskt kanske detta är förklarligt mot bakgrunden av den starka och alltför svårförklarliga nedgången i stammarna inom större delen av landet under 40- och 50-talen. Biologiskt är det högst dubiöst. Det är möjligt att alltför goda chanser till toppskytte på vintern i vissa fall kan ta väl hård tribut av tjädern. Men alla som jagar skogsfågel på förhösten vet att om någon jakt är självreglerande så är det den.

Personligen kan jag inte tro på behovet av en från år till år reglerad rörlig jakttid på skogshöns, i varje fall inte när det gäller förhöstjakten. En någorlunda generöst tilltagen sådan kan inte rimligtvis vara farligare för skogshönsen än de nu rådande långa jakttiderna är för skogshare och fasantupp. I varje fall kan det inte vara någon nämnvärd risk att göra försöket och se vad som händer."

Red.

Trädkällare

av EGON GRUBBSTRÖM

Hasse hade i något som, med välvilja, kunde tolkas som omtanke om sin nästa, inbjudit undertecknad och ett par skumraskfigurer till, att jaga på egenhändig arrenderad jaktmark. Året minns jag inte så noga, men datum måste ha varit den 16:e oktober. Det kommer jag ihåg av den anledningen att det då är precis en månad kvar till min och min hustrus bröllopsdag. Detta år hade jag gett mig den på att inte glömma bort dagen D, och när Hasses inbjudan kom klack det till i mig. Nåja, tänkte jag, jag uppvaktar väl en dag före, så kan jag med lugnt samvete jaga sen.

När jag dök upp med blommor och solskensleende, satte min lagvilda upp ett visserligen glatt men dock något förvånat ansikte, varför en förklaring var av nöden:

— Jo, du förstår att Hasse har bjudit på jakt i morgon. Jag var väldigt tveksam, men tänkte att jag kan väl uppvakta på bröllopsdagen i förväg — det gör väl ingenting, va?

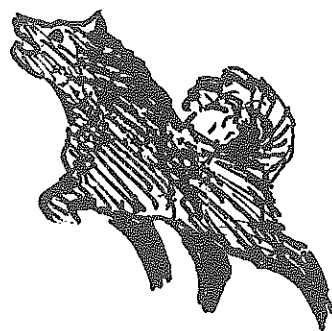
— Hur länge har du tänkt bli borta? Vår bröllopsdag är den sextonde november!

Nåja, det är ett ordspråk som säger "bättre tidigt än aldrig" eller något dithän.

Hasse hade entrång men gemytlig jaktkoja. Harman som vi många hundar, så krävs det att man sitter med fötterna uppdragna i slafen, detta för att inte få tår och vader sargade i onödan vid de "revirstrider" som förekommer på golvnivå. Men när ryggsläget väl är intaget sover man utmärkt. De andra påstod att det hade varit svårt med sömnen — det var nån dj-l som hade snarkat rent infernaliskt. Ett faktum som helt undgått mig, men så har jag också rätt bra sömn.

Små detaljer som sömnbrist får dock inte hejda en i övrigt frisk jägare, varför sällskapet snart var färdigt för utfärd. Vi hade tillgång till tre finska spetsar, alla tikar och av blåaste blod, härstammande i rakt nedstigande led från den skällande fågelhundsadeln. Själva ansåg vi oss också tillhöra den främre eliten av fågeljägare, varför risken för utrotning kunde anses överhängande.

De första timmarna av jakten kan vi förblå med tystnad, för tystnad var just vad som blev rådande i skogen. Tydligt hade fågelstammen drabbats av pest och farsot, eller också var de helt enkelt förvarnade.

Ett mycket tunt, närmast symboliskt, snötäcke låg över marken. Spårnön var i alla fall tillräcklig, för att man här och där kunde se mårdspråk, vilket allt mera ledde tankarna in på pälsdjursjakt. Vid ett tillfälligt sammanträffande kom vi överens om att göra gemensam sak på eftermiddagen för att beröva en eller annan mård livet. Ett sista försök på fågel skulle vi emellertid göra först, varför vi skiljdes åt.

Efter ännu en händelselös halvtimme bröts plötsligt tystnaden av ett ståndskall. Skallet kom från en plats bara hundra meter bort. Var det min tik som skällde? Nej, hon kom sättande från ett annat håll, hade också hört skallet och visade ett påtagligt intresse. Det tog inte många sekunder så hörde jag två hundar skälla från samma plats. Min egen tik hade inte kunnat motstå fretselsen, utan skällde nu i duett med sin helsyster. Detta avgjorde saken, jag avancerade mot ståndskallet. Hundarna skällde mot en stor asp och en omsorgsfull granskning gav vid handen att där åtminstone inte satt någon fågel, ej heller ekorre, varför mystiken tätnade något. Så småningom, när jag kom närmare, upptäckte jag ett stort hål i aspstammen. Det kunde väl aldrig vara så att det låg en mård där inne? En granskning av snöfläckarna runt om, avslöjade att en mård sprungit kors och tvärs. Spårnön räckte emellertid inte till för att konstatera om den gått in i aspen, men nog verkade det misstänkt så det förslog. Vid det här laget hade också Ante anlänt. Jag delgav honom mina misstankar och han fann bevisföringen vattentät.

— Saken är klar, han ligger därinne, men hur ska vi få ut honom?

— Ställ dig du på pass, föreslår jag, så ska jag se om jag kan skrämma ut honom.

Någon mård blev inte synlig, trots att jag både krafsade, slog och sparkade på aspstammen, i nämnd ordning. Enda resultatet av mina aktioner blev att ståndskallet närmade sig gränsen för sanitär olägenhet. Ditlockade av oväsendet dök också Hasse och Kalle upp, vilket medförde att en tredje finnspeströst blandade sig i olåten. Väl samlade alla fyra ansåg vi enades om att bästa sättet var att sälja den och sedan köpa läskedrycker för pengarna. Alltid hade vi väl någon gemensam braskväll där en läsk kunde sitta fint.

Men nu gällde det alltså först att få ut mården. Jag var den ende som inte hade tillgång till någon hagelpipa, varför jag utsågs att skjuta skrämshot i aspstammen.

— Börja en meter under hålet och skjut dig uppåt, en decimeter i taget, löd förhållningsordern.

— Vi andra står klara och tar honom så snart han kommer ut!

Första skottet ur 222an gjorde ett tråvitt märke i barken. Ingen mård blev synlig, men finnspepsarna gick nästan upp i limningen av upphetsning. Samtidigt som skott numro två försökte överrösta larmet från hundstruparna, utbröt ett vilt slagsmål mellan två av hundarna, det gällde tydligen att skaffa sig parkettplats, i den händelse något skulle dunsas ned ur trädet. Min fantasi räckte inte till för att föreställa mig hur scenen skulle ha gestaltat sig om mården hade gjort entré i detta ögonblick.

När det femte och sista skottet ur min studsare hade jagat in genom aspvirket var stämningen något mera avslagen. Tillfälligt vapenvilla hade upprättats mellan hundarna. Skallet var något hesare och jägarna började tröttna i armarna av den färdigställning som nöden påtvungat. Ett kort rådslag och någon påpekade:

— Tänk om mården har blivit träffad av något skott, då ligger han ju där!

Naturligtvis, så måste det vara. Aspen måste ned, men hur?

— Jag har en handyxa, sade Ante, och plockade upp ett redskap ur säcken, som sannerligen gjorde skäl för namnet, ett skaft som på en ordinär hammare och yxa därefter.

Nåja våra förfäder gjorde ju båtar av trädstammar med hjälp av en stenxyxa, så nog skulle väl vi klara av en ynka 30 centimeters asp med hjälp av blankt stål. I all hast gjorde vi upp en turordning för huggningen, för här var det frågan om att hugga i skift, den saken stod klar redan från början. En man högg, en höll reda på hundarna och två stod på pass om mården plötsligt skulle uppenbara sig. Vi avlöste varandra med respektive arbetsuppgift i den takt som bestämdes av huggarens kondition.

Så inleddes sista akten i detta vildmarksdrama till tonerna av en yxas pickande mot frusen bark.

Tjugo minuter senare hade vi lyckats åstadkomma ett icke föraktligt spår på trädstammen. Även hundarna hade vid det här laget insett fördelarna med skiftgång och skällde för det mesta en och en, medan de andra två ägnade sig åt sorkletning, naturbehov eller annan avkopplande sysselsättning. De rödpålsade etterbiggorna var i alla fall inte mer avkopplade än att de omedelbart registrerade den ökande upphetsning som gav sig till känna hos deras hussar, när yxhuggen började närma sig aspens centrum.

- Passa hundarna!
- Ställ dig i den där gluggen om han försöker sticka den vägen!
- Se upp!!!

Med ett brak föll den stora aspen ned mot den mull som fött den i trekvarts sekel. Fallet ackompanjerades av tre finnspetsröster i falsett, och i bakgrunden skymtade två spända ansikten, tillhörande mårddjägare med vapnen i högsta tänkbara beredskap.

När kvistar, torra löv och snösoft lagt sig till ro, gavs möjlighet att överblicka situationen. Skallet hade tystnat. Ingen mård hade syns till. Den siste "yxmannen" stod röd, svettig och flåsande kvar vid stubben med sänkt vapen. Stubben påminde starkt om ett bävergnag i jätteformat. Vapnen, som för ett tiotal sekunder sedan befunnit sig i högsta beredskap, sänktes efterhand och ett ögonblicks andhämtningspaus uppstod. Våra "mårdhundar" då? Skulle de inte i ett ögonblick markera var bytet befann sig?

Någon mård presenterade de inte, men väl gick alla tre värdigt fram till den fallna aspen, nosade konstaterande och — försvann till skogs!!

Liksom de flesta storverk här i världen, bestod den närmaste halvtimmen vid aspstammen av hårt arbete. Sedan dess ihåliga innanmäte noggrant undersökts, återstod endast att konstatera fakta — aspen var tom.

- Vilken fin sittplats det blev av den här stammen, vi fikar här!

Sagt och gjort, elden var snart igång och kaffepannorna kom fram. Snart var stämningen den rätta igen, besvikelsen hade lagt sig och vi kunde se nyktert på situationen igen. Men nog måste man ge Hasse rätt, när han påstod att han kunde tänka sig enklare sätt att skaffa sittplats på.

Där vi satt uppradade och lät det nykokta kaffet väl smaka, kom så plötsligt min tik fram till sällskapet. Hon gick med avmätta steg fram till aspstammen, nosade och ta mej f-n så viftade hon inte på svansen! Sidoblicken hon gav mig talade sitt tydliga språk: "Du tar den väl på ryggsäcken när vi går härifrån?"

Till mitt kontor brukar då och då anlända en man som köper upp asptimmer. I någon ögonblick av storhet har min tanke snuddat vid möjligheten av att använda... Nej, den tanken måste väl vara alltför fantastisk.

Men skulle ändå någon av läsarna ertappa mig i goda aspmarker, men en småspets och beväpnad med yxa allena, så ska ni veta att ni bevittnat en pionjärgärning: Injagning av den genuina, rena skällande trädhunden — trädskällaren kallad i folkmun.

Årets överraskning

av BERNT KARLSSON

1979 års kanske största överraskning är nioårige hanhunden Kiannan Kulo. Uppfödd hos Tuomo Pirola kom hunden 1976 till Sverige via bl a ägare som Olli Korhonen. Köpare var Erik-Gunnar Eriksson, Malungsfors, som emellertid 1978 skänkte hunden på "fodervärds-kontrakt" till Bengt Bjurström, Malung. Kiannan Kulo var då testad och befunnen oduglig. Hunden jagade inte.

Men hos Bengt Bjurström skedde förvandlingsnumret. Bengt och Kulo så att säga fann varann, kanske beroende på att Bengt talar Kulos modersmål, alltså finska. Under alla omständigheter bar det av till skogs så fort det blev lovligt och Bengt fällde en tjäderhöna åt Kulo redan första dan. Sen blev det elva fåglar till.

Nåväl. I november 1978 åkte Bengt som många andra till Kalajokiprovet. Målsättningen var att Kulo skulle ta ett första pris i öppen klass. Det sprack emellertid på en futtig poäng. Kulo fick en tvåa.

I höstas vågade Bengt försöket igen. Och den här gången gick det vägen. 70 poäng — och ett första pris.

Sedan började karusellen. Bengt åkte till Vehkalahti och kammade in ett nytt första pris. Denna gång i elitklass! En ny Finlandssväng i säsongens elfte timme gav ett första och ett andra pris. I Loviisa blev Kulo till och med provets bästa hund.

Bengt Bjurström tillhör SFN:s nybegynnare men har blivit så tänd att han lovat syssla med jaktprov och utställningar "så länge pengarna räcker". Han har också beställt en ny valp — Kulo börjar bli gammal — och har dessutom påbörjat sin domarutbildning för att även kunna vara med och jobba på den kanten.

Att det finns känsla med i bilden förstår man också när man hör Bengt säga:

— När jag jagat en tid med Kulo förstod jag att hunden inte alls var så oduglig som alla påstod, och det är egentligen bara för att bevisa det som jag åkt på så många prov med honom. Kulo var missförstådd och underskattad.

Tilläggs kan att Kulo har två utställningscertifikat, ett i Norge och ett i Finland. Ett certifikat till plus ett första pris på jaktprov gör honom till dubbelchampion.

Det är dit Bengt Bjurström siktar.

Teorikurs för jaktprovdomare

Lördagen den 16 augusti anordnar SFN/Mellansverige en teorikurs för blivande jaktprovdomare i Rättvik. Även etablerade domare är naturligtvis välkomna.

Anmälan sker till kursledaren Staffan Forsslund, Centralvägen 26, 81200 Storvik, tel 0290-11536 senast den 8 augusti.

Lokal och klockslag meddelas senare till alla som anmält sig till kursen.

SFN/Mellansverige Styrelsen

□ Kiannan Kulo SF 8247/71.

Från lokalklubbarna

Övre Norrbotten

av EGON GRUBBSTRÖM

□ Lokalklubbens årsmöte präglades som de flesta tillställningar av detta slag, av val och revision. Av de problem man ställdes inför, var det nya stadgeförslaget. En viss tveksamhet gjorde sig gällande bland årsmötesdeltagarna, och det är inte omöjligt att förslaget hade ägnats väl lite tid i förberedelserna. Årsmötet ville ha mera tid på sig och föreslog också följdriktigt att stadgefrågan skulle ut på ny remiss. Från årsmötet i Falun vet vi också att så blev fallet.

□ Till ordförande för det kommande verksamhetsåret valdes Kenny Årlebrand, sekreterare blev som tidigare Birger Pettersson, Bondersbyn, kassör Bror Nilsson, Aillsån, ledamöter Arne Korva, Haparanda, Börje Wennström, Hakkas, Birger Backebjörk, Gällivare, Rolf Ekblom, Kalix. Medlemsantalet har ökat en aning och lokalklubben räknar för närvarande 64 medlemmar.

□ Hundpesten, som härjat i landet, har helt naturligt satt sina spår i klubbens verksamhet. Således har den utställning som tidigare annonserats till den 15 mars, flyttats till den 2 augusti. Det blir Överkalix som får göra sin debut som utställningsort. Förhoppningen är att arrangemanget skall väcka intresse i bygden. Utställningen annonseras även i den finska Pystykorva.

□ Vad mera kan en lokalklubbsskribent tänka sig att skriva en dag som denna? Ja, naturligtvis kan jag kommentera de skogshöns som nu börjar ge sig tillkänna efter en lång vinter. Norr om Kuusijärvi sågs den 20 april ett trettiotal orrar under spel. Någon mil längre norrut spelade fem tjädrar i närheten av en lerig skogsbilväg. En morgon såg jag en spelande tjärdertupp i ett större område av medelålders björkskog!

Kommentarerna om dessa värfåglar brukar alltid bli desamma. Varifrån kommer de? I höst fanns ju knappt några alls och i vinter har jag då inte sett en enda! Varifrån dom kommer? Ja, jag hade då trott att de alltid fanns där. God föryngring på er.

Nedre Norrbotten

av TORE ÖHGREN

□ Lördagen den 26 januari höll lokalklubben årsmöte på hotell Laponia i Arvidsjaur. Till ny sekreterare valdes Gunnar Andersson, Arvidsjaur, sedan Karl Erik Lundgren avböjt återval. Vi tackar Karl Erik för det goda arbete han utfört inom klubben, samtidigt som vi önskar Gunnar lycka till i sitt nya kall.

Utställningen i Arvidsjaur den 3 maj beslöt mötet att inställa på grund av den så kallade hundpesten, samt den ringa tillgången på vaccin.

□ Lokalklubben anordnar fyra jaktprov till hösten. Startavgifterna är oförändrade sedan föregående år.

Inom Nedre Norrbotten kommer det också till hösten att finnas ett hederspris för jaktprov på fågel. Endast lokalklubbens hundar tävlar om detta. De två bästa proven räknas. Poängberäkningen enligt följande:

1 Ekl 30 p	1 Ökl 20 p
2 Ekl 20 p	2 Ökl 10 p
3 Ekl 10 p	3 Ökl 5 p

Ökl-poängen kan verka hög i förhållande till Ekl, men priset är till för att i första hand försöka stimulera ökl-proven. Priset kommer att utdelas vid nästa årsmöte och tillfaller den vinnande hunden eller tiken för alltid. Priset är skänkt av en medlem.

□ Det meddelas att det nu åter finns jackmärken att köpa, kassören håller i dessa trådar.

Västerbotten

av BERNT KARLSSON

□ Lokalklubbens årsmöte hölls i Lycksele den 16 februari. 17 medlemmar hade mött upp, vilket innebär att mötet i det närmaste var lika välbesökt som riksårsmötet i Falun. Glädjande!

I styrelsen omvaldes Kjell Rosberg och Jerker Eriksson. Medlemsavgiften beslöts höjas till 65 kr för vanlig medlem, men oförändrat 30 kr för valp- och familjemedlem. Vidare höjdes domararvodet till 50 kr plus milersättning enligt riksklubbens normer. En viktig nyhet är att lokalklubben betalar såväl startavgift som domararvode åt den hundägare som startar sin hund i öppen klass för första gången. Allt för att stimulera jaktprovsverksamheten. Även den milersättning som överstiger 75 kr vid första starttillfället betalas av klubben.

Vid andra prov ska startavgiften, domararvodet samt reseersättningen betalas av hundägaren, dock högst intill ett belopp av 150 kr. Mellanskillnaden därutöver bestrides av klubben. Detta för att hundägare i "domarglesbygd" inte ska drabbas alltför hårt.

Till detta kan fogas att årsmötet även beslöt höja startavgiften för jaktprov till 75 kr.

□ Uttagningsbestämmelserna till Skallkungtävlingen diskuterades också och mötet beslöt enas kring styrelsens förslag 1 med tillägg av två vakansplatser att disponeras av de två hundar som har högsta jaktprovspoängen efter de direktkvalificerade, oavsett region. Tyvärr föll förslaget på riksårsmötet varför uttagningarna även i år sker enligt gammalt mönster. Det innebär i sin tur att man tillämpar en ordning där t ex Sydsvenska lokalklubben med 51 medlemmar och summa två elitklasshundar förfogar över lika många platser i Skallkung-finalen som Västerbotten med 175 medlemmar och som enbart under 1979 fick ett tillskott av fem nya elitklasshundar till alla tidigare. Det är en ordning lokalklubben naturligtvis inte kan acceptera och närmast en parodi på rättvisa.

□ Utbildningen av nya jaktprovsdomare fortsätter. Lördagen den 19 april höll ordföranden Folke Fredriksson en teorikurs hos lokalklubbssgrannen i Västernorrland, närmare bestämt i Sollefteå. Sju kandidater infann sig: Olle Hedin, Bengt Bjurström, Kjell Sjöberg, Karl-Anders Svensson, Jörgen Eriksson, Ingemar Holmberg och Jerker Eriksson. Dessa har nu att fullgöra sina elev- och aspiranttjänstgöringar.

Västernorrland/Jämtland

av ENAR ASPHOLM

□ När detta skrives har vintern börjat gå över i den slaskiga, ofta råkalla och skitiga årstid som vi kalla VAR och som de flesta av oss nordbor, trots vädrets nyckfullhet och all framtinande orenlighet, ser fram emot med så stor tillfredsställelse.

□ Vår lokalklubb har hunnit passera ett-årsdagen och det första riktiga årsmötet har hållits, närmare bestämt på Hullsta Gård i Sollefteå den 23 februari. Ett tjugo-tal medlemmar hade kommit till årsmötet och bidrog med väl framförda synpunkter och åsikter kring en del av mötets ärenden.

Från årsmötesprotokollet kan noteras, att lokalklubben begåvats med en hundutställningskommitté bestående av: Oile Hedin, Sollefteå, Folke Fredriksson, Björna, Rune Rytterstedt, Kramfors och Per Göran (P-G) Johansson, Ånge.

Det är även notabelt, att kommittén redan, trots de besvärligheter som varit förknippade med hundutställningar i vinter, till följd av den aktuella hundsjukdomen, föreslagit att lokalklubben på nytt tar tag i frågan om hundutställningar och söker tillstånd att tillsammans med Älg- och Stövarklubbarna i Västernorrland få arrangera hundutställning i Örnköldsvik i februari 1981.

Kommittén håller även på att undersöka om lokalklubben skall arrangera Riksutställning för Finsk spets och Norrbottenspets i Sollefteå under april 1981!

Det blir säkert anledning att återkomma till dessa arrangemang i kommande nummer av Ståndskall.

□ Jag vill även redovisa att lokalklubben arrangerat en teorikurs för jaktprovsdomare för fågelprov i Sollefteå den 19 april och att kursen bevistades av sju helt nya aspiranter för jaktprovsdomare-skrået.

Under Folke Fredrikssons kunniga ledning passade dessutom en del av klubbens tidigare auktoriserade domare på att friska upp sina teoretiska kunskaper kring fågelprovsreglerna, vilket förde med sig att debatten kring provreglernas tillämpning blev både lång och givande.

Fullföljer nu bara domareaspiranterna sin utbildning, vilket kan ske vid höstens jaktprov, är lokalklubben en god bit på väg när det gäller att skapa en domarekår för jaktprovsarrangemang.

□ Som jag tidigare nämnt planerar lokalklubben att arrangera ett fågeljaktprov i Strömsund den 20-21 september.

Klubben skall dessutom, årsmötet gav klartecken, vara ramarrangör för Skallkungfinalen i Bredbyn den 4-5 oktober. Till dessa evenemang hoppas jag emellertid kunna återkomma med en utförligare redovisning i nästa nummer av Ståndskall.

Före hösten och jaktproven ligger förhoppningsvis en bra vår och sommar. Jag hoppas också att så många av läsarna som möjligt får tillfälle att lyssna till tjädernas och orrens vårlåten och att vädret blir gynnsamt för de nya individer av fågelstammarna, som förhoppningsvis bör bli följden av tjädernas och orrens spel under vårmorgnarna.

Mellansverige

av ARNE ÅHS

□ Den årliga sammankomsten i Falun kändes i år en smula avslagen när utställningen måste utgå ur programmet. Utställningen är dessutom en av klubbens största inkomstkällor. De som nu inte fick tillfälle att ställa ut i Falun är välkomna till Rättvik i augusti i stället.

I Rättvik blir också den domarteorikurs som inte fick plats på schemat i Falun. Tidpunkten är kanske också lämpligare med tanke på att jaktprovssäsongen startar helgen efter i Garpkölen.

□ Från årsmötet kan meddelas att två nya styrelseledamöter invaldes. Maria Gesar efterträder Marianne Einarsson och Gunnar Thunander Rolf Norstedt. Marianne, som lämnar kassörssysslan, avtackades för sina insatser för klubben och lovade att även fortsättningsvis ställa upp vid våra utställningar och hjälpa till.

Ur protokollet kan vidare nämnas att årsmötet beslutade bifalla ett förslag från styrelsen att söka anslutning till aktuella jaktvårdsföreningar. Detta för att bättre kunna bevaka våra jaktliga intressen.

Ur verksamhets-berättelsen är följande notabelt. Antalet jaktprovsstarter på fågel var i elitklass 25 och i öppen klass 21. Antalet starter på älgprov som kommit till styrelsens kännedom 0 st.

Klubbens vandringspris till framgångsrikaste hund på jaktprov vanns av Röjbackens Sampo, vars ägare Bengt Gillstedt lovade att med blod, svett och tårar försvara detsamma.

□ 1979 var för många medlemmar ett bra år, sett ur både jaktlig och tävlingsmässig synvinkel. Nya kometer, såsom Gunnar Thunanders Trilla, dök upp vid horisonten. För dem som inte lyckades nå upp till målet gäller att ta nya tag. "Bättre lyss till den sträng som brast än att aldrig spänna sin bäge" har ju någon vis man skaldat.

Med dessa tänkande ord önskas alla en varm och skön sommar.

Finska Vinterdagarna

av BERT KARLSSON

Finska spetshundklubbens årsmöte med åtföljande Vinterdagsutställning hölls i år 1-2 mars i Jyväskylä. Ovanligt många svenskar fanns på plats, inte minst fördenskull att det som "förmatch" till årsmötet hölls en lajkautställning, den första officiella för dessa raser. Domare: Juho Perttola. Utställningen följdes upp med en domarkonferens.

Liksom i Sverige kommer lajkorna att dömas efter rysk rasstandard och betraktas som jaktspetsar. Av detta följer krav på jaktprovsmerit för certifikat och utställningschampionat. Fyra lajkor startade under fjolåret på älgprov i Finland och det är ävenledes som älghundar de flesta lajkorna importerats. Eftersom lajkorna i sitt hemland emellertid betraktas som icke-specialiserade jaktspetsar kommer dock sannolikt även fågelproven att öppnas för dessa hundar, både i Finland och Sverige.

Det batar föga att närmare gå in på lajkorna, men först som sist må nämnas att utställningen erbjöd en brokig anblick med hundar i de flesta förekommande storlekar och färger. Eftersom många hundar utgjorde den första generationen finsk-födda lajkor med de första importerna som utgångsmaterial, kan konstateras att förädlingsarbetet befinner sig på motsvarande nivå som norrbottenspetsen gjorde efter rasinventeringarna i slutet på 60-talet. Den jaktliga sidan är dessutom ännu helt oskrivet blad.

Årsmötet

Årsmötet blev, som vanligt frestas man tillägga, ytterst festligt med en glansfull ram i alla priser, medaljer och plaketter som delades ut. SFN:s hälsning framfördes av sekreteraren Staffan Forsslund, som tolkades av Tore Strandgård. Två priser skänktes jämväl till utställningen, till bästa tik respektive hanhund i finnspetsringen.

Notabelt i övrigt var t ex att Kalajoki-vinnaren Remu, ägare Seppo Hantula, erhöill priset som Finlands bäste hanhund 1979. Det som gör Remu intressant för svenskt vidkommande är att hunden ifråga är en son till Kronohovs Kim. Modern är den inte alldeles obekanta Pipsa, Almo Kerolas championlik och Skallkung. Remus resultat är verkligen imponerande. Hunden startade sex gånger på jaktprov 1979 — och tog fem första pris i elitklass. Den gången han inte tog en etta blev det ett tredje pris.

Utställningen

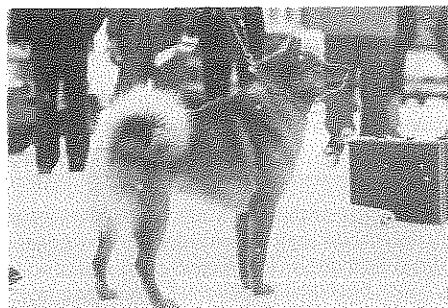
Finnspetsringen räknade 26 hundar, varav 12 tikar. Ingen norrbottenspets fanns anmäld. Domare: Heikki Sarparanta. Liksom i Mikkeli för två år sedan drog sig Urheilun-Pennan Ukko

segrande ur striden, i hanhundsclassen dock i hård konkurrens med fjolårsvinnaren Repe. Det ska direkt sägas att Urheilu-Pennan Ukko denna gång var väsentligt förbättrad i förhållande till Mikkeli-utställningen. Pentti Paavola berättade också efter utställningen hur hårt han tränat sin hund under vintern för att få bort allt överflödigt fett, vilket som bekant har lätt att sätta sig på något äldre hundar. Ukko är redan sex år.

På tidsidan stod Nalli, ägare Pentti Läspä, i en klass för sig. Det intressanta med den tiken är att hon är en dotter till Ukkos Penu — Pipsa (som dyker upp igen). En verkligt bra tik, som många trodde skulle kunna snuva Urheilu-Pennan Ukko på BIR:et, men så blev det alltså inte. Nalli har startat en gång på jaktprov med ett andra pris som resultat.

Förutom själva årsmötet och utställningen utgjorde Vinterdags-arrangemanget som vanligt den väsentligaste förevändningen för Finlands spetshundvänner att träffas, dryfta gemensamma problem och resonera om helt vanliga saker. På tapeten var t ex fågelupp-gången i södra och mellersta Finland, ett kommande påökt på jakttiden, instundande landskamp o s v.

Det meddelades vidare att inresestoppet för svenska hundar till Finland sannolikt hävs vid halvårsskiftet samt att nästa års Vinterdagar hålls i Rovaniemi.

□ BIR:et bland finnpetsarna gick liksom i Mikkeli för två år sedan till Urheilu-Pennan Ukko, ägare Pentti Paavola, Jyväskylä.

□ SPJ:s ordförande Erkki Uutela överräcker en magnifik pokal till Seppo Hantula, ägare till Remu — 1979 års bästa hanhund bland finnpetsarna!

□ Bästa tik blev Ukkos Penu-dottern Nalli, ägare Pentti Läspä, Kokkola, som på bilden poserar med bl a SFN:s hederspris.

□ En pigg åtta-åring! Kirre borstade upp sig och var alert värre i lag med sina avkommor och tog tredje teckningen i ett särskilt avelspris, som ägare Jorma Ångeslevä, Ylivieska, håller upp på bilden.

Idel, ädel jakthundsadel

För att stimulera intresset för planerade fågelhundsavel och samtidigt ge medlemmarna upplysningar om var lämpliga hundar finns att tillgå, har redaktionen och avelsrådet beslutat att alla uppfödare av finsk spets och norrbottenspets tillhöriga SFN fritt får utannonsera sina valpar i Ståndskall.

Gratisannonseringen gäller med följande förbehåll:

1. Båda föräldrarna ska vara jaktprovsmeterade, eller ...
2. Avelsrådet ska ha rekommenderat täckhund.

Första uppropet om denna nya medlemsförmån gjordes i Ståndskall nr 1/80. Gensvaret blev långt bättre än någon i förstona vågat tro. Intill sista manusdag för detta nummer hade följande valpannonser strömmat in, samtliga resultat av kombinationer med högklassiga jaktjur.

Annonserna kan också med fördel förmedlas till jägarvänner, som läsaren vet står i begrepp att införskaffa en finsk spets eller norrbottenspets.

Finnpetsvalpar ○

Födda den 3 mars efter DCH Raikon Poika SF 14561/71 undan Tuisku SF 18799G/77 (Kronohovs Kim-Pipsa). Tuiskus jaktprovresultat 1979: 87 p-1:a ekl, 83 p-1:a ekl, 72 p-2:a ekl. Hänvändelse till Aimo Kerola, Levätie 8, 67900 Kokkola 90, tel 009358-6816254 bost, 009358-6821855 arb.

Norrbotten-spetsvalpar □ ○

väntas omkring den 6 maj efter Akes Rulle S 8043/76 (8:a i Skallkungal-finalen 1979) undan Turi S 434/77 (Årets jaktprovdebutant 1979). För närmare upplysningar: Kontakta Hans Dahlsten, Ajauforsen, 92300 Storuman, tel 0954-20026.

- Båda föräldrarna är jaktprovsmeterade.
- Avelsrådet har rekommenderat täckhund.

Finnpetsvalpar ○

födda den 11 mars efter S o SF JCH, Skallkung 1978, Nordisk Mästare 1976 Nappe 17948/71 (Tornedalens Ukko-Metsämiehen Tina) och S UCH Finnskallets Miska 7166/75 (Ukkos Penu- Finnskallets Tessa). Hänvändelse till Inger Åberg, Skog 3433, 91200 Vilhelmina, tel 0940-22035.

○ ○ Angående utställnings- och tävlingsverksamheten

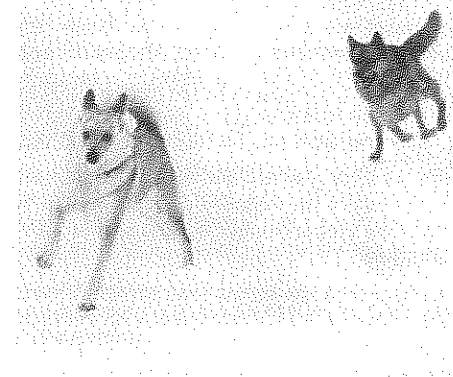
Efter samråd med Lantbruksstyrelsens smittskyddsenhet och Statsepizootologen beslöt Svenska Kennelklubbens Centralstyrelse 1980-02-04 att under nedan angivna förutsättningar återupptaga utställnings- och tävlingsverksamheten fr o m 1980-05-01.

Tills vidare skall det för samling av hundar för utställnings- och tävlingsverksamhet krävas, att samtliga hundar har vaccinerats mot parvovirusdiarré minst två gånger, varav andra gången minst 14 dagar före den aktuella tidpunkten.

Jakthundens uthållighet och exteriör

Ett inlägg i diskussionen om finnspetsens typ

av STAFFAN FORSSLUND

I nummer 2/78 av Ståndskall skriver Rune Samuelsson om den fortlöpande tendensen hos de finska exteriördomarna att premiera allt tyngre hundar före den mera lättare typen. Han berör helt kort vad detta kan medföra för negativa konsekvenser för rasens jaktliga utveckling. Jag dristar att utveckla denna frågeställning en bit längre, eftersom hundsporten är och har varit väldigt konservativ på detta område. Ett område där det fortfarande florerar en hel del sägenomspunna fördomar, som från en tid till annan lanseras av till och med internationellt högt uppsatta kynologer här i landet.

Vad är då fysisk uthållighet? Enkelt uttryckt är det förmågan att arbeta hårt och länge. Vi kräver av våra hundar att de ska galoppa länge i högt tempo, helst med minimal träning. Vi kräver alltså att hundens naturliga anlag för tungt kroppsarbete är så stora som möjligt.

Vilka faktorer begränsar då den fysiska prestationsförmågan? För att utföra en fysisk prestation krävs energi. Energin får hunden dels genom luftens syre och dels genom den i kroppen lagrade näringen. Det syre kroppen kan ta upp är beroende på den totala syreupptagningsförmågan. Denna egenskap är ärftlig och utvecklas till sitt maximum genom rätt träning. "A och O för en blivande elitidrottsman är att välja rätt föräldrar" (P O Åstrand).

Enligt tradition får jakthundarna inte ha uppdragen buk. Detta för att en i sin bakre del väl välvd bröstorg borgar för välutvecklade lungspetsar. Där syresätts det mesta blodet. Detta har emellertid, enligt dagens idrottsfysiologi, ingen betydelse för uthålligheten, därför att blodets syresättning inte är någon minimifaktor.

Lätt kropp med stort hjärta

Då har vi kommit till en central faktor — hjärtat. Hjärtats pumpkapacitet är oftast helt avgörande för en individs möjligheter till uthålligt tungt arbete. Denna faktor är så viktig, att den ofta slår ut sådana faktorer som löpteknik, steglängd, kroppsstorlek m m. Hjärtats kapacitet kallas för "central" uthållighet. Eftersom effekten av arbetet — d v s hur långt hunden hinner innan en viss mängd energi är förbrukad — är beroende av hur mycket hunden har att bära med sig, så måste det i alla lägen vara önskvärt med hög hjärtkapacitet i förhållande till kroppsvikten. Därmed är vi framme vid första grundregeln för hög uthållighet: LÄTT KROPP MED STORT HJÄRTA.

När det syresatta blodet når fram till musklerna, skall det omvandlas till rörelseenergi. Hur effektivt dett sker är främst beroende av två faktorer. Muskelns byggnad och kapillärnätets utveckling. En muskel består i princip av två slags fibrer: Röda och vita. De röda fibrerna arbetar när muskeln utför ett långt och långsamt arbete, t ex skidåkning, lång-

distanstlöpning. De vita fibrerna arbetar däremot när muskeln utför ett kort intensivt övertungt arbete, t ex tyngdlyftning, sprinterlöpning. Fördelningen mellan röda och vita muskelfibrer varierar mellan olika individer och är medfödd. Dock kan man med hjälp av en enorm distanssträning få en del av de vita fibrerna att utföra samma arbete som de röda.

Sannolikt är katterdjuren "vita" och varg, hund m fl "röda". Det ofta förekommande talesättet: "Det här var en otroligt snabb hund, den har gått i mycket hård galopp i tre timmar och skall därför få fyra poäng för farten ...", är rent vetenskapligt helt fel. Hunden var så mycket uthålligare än de flesta andra att den kunde hålla ett högt tempo i hela tre timmar, vilket när det gäller sök är mera psykiskt påfrestande för en hund, än att till exempel driva lika länge i samma tempo.

Ett väl utvecklat kapillärnät borgar för snabb och effektiv tillförsel av syresatt blod till musklerna och effektiv bortforsling av slaggprodukter som bildas. Dessa båda saker — fibrernas byggnad och kapillärnätets utveckling — benämnes ofta för "lokal" uthållighet. För att träna den lokala uthålligheten måste en löpare springa och en kanotist paddla. Men för att träna den centrala uthålligheten räcker det om kanotisten löper. Den andra huvudregeln för hög uthållighet blir då: MAJORITETEN AV KROPPENS MUSKELFIBRER MÅSTE VARA RÖDA (helst nästan 80 procent).

Se upp med övervikt!

Flera faktorer påverkar naturligtvis en individs kapacitet, även om de här i förenklad form beskrivna är absolut nödvändiga. Till övriga faktorer hör viljan och förmågan att tåla de tekniska påfrestringar en hårt arbetande kropp måste utstå. Vad som är bristande vilja och vad som är bristande anlag för uthålligt arbete kan aldrig riktigt klarläggas hos en hund. En människa kan ju testas. Ofta beror nog "bristande vilja" på att hunden mår pyton om den ökar tempot. Detta lär sig hunden snabbt och lägger då upp sitt sök i en lämplig hastighet. Därför är det A och O att en trädeskällare, vars mesta fysiska arbete gäller ett helt frivilligt sök, aldrig får skaffa sig övervikt. Konditionen sjunker i precis samma förhållande som kroppsvikten — fetman — ökar.

Hundens tekniska hållfasthet är mycket viktig för oss jägare. Hur tragiskt är det inte, när en god hund måste slås ut i förtid. Ju tyngre hund, desto större blir påfrestringarna på leder och tassar. Tänk på alla brytningar och kast som påverkar hundkroppen när hunden i full speed förföljer en bortflyende tjädertupp. Här fyller exteriördomarna en stor funktion. Nyckelordet är LAGOM. Inga ovinklade sågbockar eller lågställda övervinklade schäfertyper med tungan som en slips redan vid trav. Rasstandardens krav på stramhet, resning och spänst i förening med rasens jaktliga användning, gör att det knappast finns någon risk för att vi skulle få för lätta vhippetliknande hundar, som visserligen skulle springa väldigt vackert och fort under kanske tre timmar, men vars stora muskelfattigdom skulle göra dem mindre värda under en veckas hård jakt.

En sund byggd hunds uthållighet vet vi ingenting om. Uthålligheten syns inte utanpå, vilket framgått tidigare. Däremot vet vi att en sådan hund har möjligheter att färdas långt och längre i högt tempo utan att kroppen slits. En sådan hund med fina naturliga anlag för såväl jaktformen som för uthålligt arbete kan vara jägaren till glädje i 10-12 år. Ofta är det när en hund börjar bli till åren, den får betala priset för eventuella allvarliga anatomiska fel.

Glädjande i Jyväskylä

När jag började intressera mig för finnspetsens exteriör hette rasens stora stjärnor Toni, Eri-Rita, Saku m fl. Det var torra strama hundar som redan vid första anblicken gav intryck av att här finns resurser att färdas fort och låge oavsett terräng. Sedan under en mellanperiod kom det fram en hel del tunga långpalsade chow-liknande hundar, som gjorde mig ganska betänksam. Därför var årets finska vinterutställning i Jyväskylä en mycket glädjande överraskning. Strama fina jakthundstyper av medelstorlek. Trenden hade vänts åt rätt håll igen, till glädje för oss jägare. Håller den utvecklingen i sig kan vi inom denna sektor se framtiden an med tillförsikt.